

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา นอกโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เขตการศึกษา 7 มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้ เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน ใน 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย ของผู้บริหาร ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เขตการศึกษา 7 เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน ใน 3 ด้าน คือมาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย จำแนกตามขนาดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอ เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน ใน 3 ด้าน คือ มาตรฐานด้านผู้เรียน มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย และจำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งของผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เขตการศึกษา 7 และนำผลที่ได้จากการวิจัยใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับปรุง แก้ไข พัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน และใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอ เขตการศึกษา 7 จำแนกเป็น ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มี ประสบการณ์ในการบริหารน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 ผู้บริหาร ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีประสบการณ์ในการบริหารมากกว่า 5 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 87.00

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เขตการศึกษา 7 โดยนำข้อมูลระดับความคิดเห็น มาหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยรวมทุกด้าน จำแนกเป็นรายด้าน และรายข้อ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์และเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เขตการศึกษา 7 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหารของผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน โดยนำข้อมูลระดับความคิดเห็นมาหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในภาพรวมทุกด้าน จำแนกเป็นรายด้าน และรายข้อ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษา
นอกโรงเรียนอำเภอที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนของ
ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เขตการศึกษา 7 จำแนกตามขนาดศูนย์บริการการ
ศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ในภาพรวม จำแนกเป็นรายด้าน และรายข้อ ตามสมมติฐานข้อที่
2 โดยหาค่า F

สรุปผล

ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ มีความคิดเห็นต่อปัญหาการ
ดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน
อำเภอ เขตการศึกษา 7 3 ด้าน คือ 1) มาตรฐานด้านผู้เรียน/นักศึกษา 2) มาตรฐานด้าน
กระบวนการ 3) มาตรฐานด้านปัจจัย ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (ตาราง 2) พบประชากรทั้งหมดจากผู้
บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีประสบการณ์ในการบริหารน้อยกว่า 5 ปี
จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มี
ประสบการณ์ในการบริหารมากกว่า 5 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 87.00 เมื่อ
พิจารณาตามประสบการณ์ในการบริหารของผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ
พบว่า

1.1 ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 9 คน
คิดเป็นร้อยละ 13.00

1.2 ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการบริหารมากกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ
87.00

เมื่อพิจารณาตามขนาดศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ พบว่า

1.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 26.00

1.4 สถานศึกษาขนาดกลาง คิดเป็นร้อยละ 61.00

1.5 สถานศึกษาขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 13.00

2. ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์บริการ
การศึกษานอกโรงเรียน เขตการศึกษา 7 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษ
านอกโรงเรียน โดยรวมทุกด้าน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (ตาราง 3) และเมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน (ตาราง 3) โดย
มาตรฐานด้านกระบวนการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมาตรฐานด้านผู้เรียน/นักศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

2.1 มาตรฐานด้านผู้เรียน/นักศึกษา (ตาราง 4) ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตการศึกษา 7 มีความคิดเห็นต่อปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อ 18 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา ไม่เสพสิ่งเสพมามีปัญหาอยู่ในลำดับสูงสุด รองลงมา คือ ข้อ 19 ความชื่นชมและการร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา รองลงมา คือ ข้อ 16 ความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู เพื่อน และบุคคลทั่วไปของนักศึกษา

2.2 มาตรฐานด้านกระบวนการ (ตาราง 5) ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตการศึกษา 7 มีความคิดเห็นต่อปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อ 13 มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับครูในสถานศึกษาและชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกันมีปัญหาอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมา คือ ข้อ 17 ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษารู้จักคิด แก้ปัญหา และตัดสินใจ และข้อ 18 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษารู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาข้อมูล รองลงมา คือ ข้อ 1 โครงสร้างการบริหาร/การปฏิบัติงาน

2.3 มาตรฐานด้านปัจจัย (ตาราง 6) ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตการศึกษา 7 มีความคิดเห็นต่อปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยข้อ 15 หลักสูตรและเนื้อหาสาระเหมาะสมกับความต้องการของนักศึกษาและท้องถิ่นกันมีปัญหาอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมา คือ ข้อ 16 สื่อการเรียนการสอนเหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้ครบทุกระดับการศึกษา รองลงมา คือ ข้อ 12 ครูมีความรู้และเข้าใจในการนำผลประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพ และข้อ 13 มีครูครบทุกตำบล

3 ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เขตการศึกษา 7 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน (ตาราง 7) มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว (ตาราง 8) พบว่า ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเขตการศึกษา 7 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร ไม่แตกต่างกัน จึงได้พิจารณาเป็นรายข้อต่อไป

3.1 มาตรฐานด้านผู้เรียน/นักศึกษา (ตาราง 9) ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตการศึกษา 7 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร ในรายข้อ ไม่แตกต่างกัน

3.2 มาตรฐานด้านกระบวนการ (ตาราง 10) ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอ ที่มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา นอกโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตการศึกษา 7 จำแนกตามประสบการณ์ ในการบริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ข้อ 16 การจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของนักศึกษาได้ครบถ้วน และข้อ 22 การส่งเสริมความเป็น ประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่นและความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน

3.3 มาตรฐานด้านปัจจัย (ตาราง 11) ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอที่มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา นอกโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตการศึกษา 7 จำแนกตามประสบการณ์ ในการบริหาร ในรายชื่อ ไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอ ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ที่มีต่อปัญหา การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอ เขตการศึกษา 7 ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน และเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน (ตาราง 12) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่า

4.1 มาตรฐานด้านผู้เรียนนักศึกษา (ตาราง 13) ผู้บริหารศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน ในรายชื่อ ไม่แตกต่างกัน

4.2 มาตรฐานด้านกระบวนการ (ตาราง 14) ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอ ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อ ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน ในรายชื่อ ไม่แตกต่างกัน

4.3 มาตรฐานด้านปัจจัย (ตาราง 15) ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอ ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อ ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่า ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในข้อ 8 ความสามารถในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และข้อ 9 ความรู้เกี่ยวกับเป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายการจัดการศึกษา

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เขตการศึกษา 7 ในครั้งนี้ พบประเด็นที่สามารถนำมาอภิปราย ผล ได้ดังนี้

1. ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เขตการศึกษา 7 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง จากผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการจัดการศึกษา นอกโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน เขตการศึกษา 7 ยังไม่ประสบผลสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเท่าที่ควร อาจเป็นเพราะศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่นั้น สังกัดใหญ่มี ข้าราชการเพียง 1 - 2 คน การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงจำครุ อาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเป็นลูกจ้างชั่วคราวได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณ และครูศูนย์การเรียนชุมชนได้รับเงินเดือนเป็นเงินอุดหนุนแทนจากจำนวนนักศึกษาที่ลงทะเบียน เรียน เงินเดือนที่ได้รับไม่เกื้อหนุนปริญญาดู การวิจัยของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน อำเภอ ได้แก่ 1.จัดการศึกษาสายสามัญ หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน 2.จัดการศึกษา สายอาชีพ และ 3.จัดการศึกษาครอบครัววัยเด็ก ผู้ดูแลให้บริการข่าวสารข้อมูล ซึ่งศูนย์บริการ การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอมีภารกิจมาก อีกทั้งยังต้องรับผิดชอบงานการศึกษานอกโรงเรียน ภายในอำเภอด้วย การที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ตระหนักถึงการจัดการศึกษาให้มี คุณภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 6 การประกันคุณภาพ นั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้อบรมผู้บริหารและบุคลากรการศึกษานอกโรงเรียนทั่ว ประเทศ โดยการอบรมทางไกลผ่านทางโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV) เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ การตระหนักในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพที่พึงประสงค์ ส่วนแนวทางการ ดำเนินงานการประกันคุณภาพนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดส่งหนังสือคู่มือแนวดำเนิน งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ให้ทุกอำเภอถือเป็น แนวทางการปฏิบัติงาน อีกทั้งผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอได้รับเอกสาร ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน คุณภาพการศึกษาและสำนักงานปฏิรูปการศึกษา อย่างต่อเนื่อง จึงได้มีการดำเนินการพัฒนา คุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมมาตร แก้วลาย (2528 : 97) เชื่อว่า ระเบียบแบบแผนที่เป็นแนวทางปฏิบัติอย่างเดียวกัน ทำให้บุคลากรมีความคิดเห็นส่วนรวม คล้ายคลึงกัน ผู้บริหารเข้าใจตรงกัน มีการศึกษาคู่มือการปฏิบัติงานตามแผน แต่ก็ยังมีปัญหา ในการดำเนินการอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดุลยนิย ยมดำ (2539 : 73 - 74) ที่ พบว่า มีปัญหาที่จะต้องแก้ไขและพัฒนาอีกมาก ทั้งนี้เพราะศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน

อำเภอเป็นสถานศึกษาที่ต้องให้บริการประชาชนจำนวนมาก แต่บุคลากรที่ให้บริการมีจำนวนจำกัด บางอำเภอมีหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอเพียงคนเดียว บางอำเภอมีเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ทำหน้าที่แทนนายทะเบียน เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ซึ่งบุคลากรของศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนยังขาดประสบการณ์ตามบทบาทหน้าที่ของศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ และกองคลัง กรมการศึกษาออกโรงเรียน กำชับว่างานเกี่ยวกับการเงินและบัญชีเป็นงานที่ต้องให้บริการ ซึ่งต้องปฏิบัติตามกฎข้อบังคับต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องยิ่งที่เจ้าหน้าที่ต้องสนใจใส่ใจศึกษาระเบียบให้เข้าใจ ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้มีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น และขณะเดียวกันก็ต้องปฏิบัติให้รวดเร็วตามกำหนดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชำนาญ วันแก้ว (2538 : 102) ที่พบว่า งานในเรื่องการเงินการบัญชีและพัสดุ จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน การที่ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอมีภารกิจมาก ทั้งงานจัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียนการศึกษาสายสามัญ หลักสูตรการศึกษาออกโรงเรียน การศึกษาสายอาชีพ และการศึกษาตามอัธยาศัย และการให้บริการข่าวสารข้อมูล และยังส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาครัฐและเอกชนร่วมจัดกิจกรรมการศึกษาออกโรงเรียน และยังคงรับผิดชอบงานด้านการเงิน บัญชีและพัสดุที่ต้องใช้ความละเอียด รอบคอบ และความสมบูรณ์ในการปฏิบัติ แต่มีบุคลากรน้อย จึงทำให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ เขตการศึกษา 7 ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านแล้ว พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ตามลำดับดังนี้

1.1 มาตรฐานด้านผู้เรียน/นักศึกษา มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ แสดงให้เห็นว่ามาตรฐานด้านผู้เรียน/นักศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ข้อที่มีปัญหาหนักที่สุดในเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติดและสิ่งมอมเมา ไม่เสพสิ่งเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาระดับชาติที่ทุกคนต้องถือเป็นภาระหน้าที่ต้องรณรงค์ต่อต้าน จัดให้หมดไปจากแผ่นดินไทย ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ ควรมีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริม สนับสนุนให้ปัญหาในข้อนี้ลดลงให้เหลือน้อยและหมดไปในที่สุด โดยความร่วมมือกับชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาครัฐและเอกชน ร่วมดำเนินการอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักกฤษ ทองดอนแก้ว และคณะ (2543 : บทคัดย่อ) การแก้ปัญหาโดยส่วนรวมมีการดำเนินงานด้านบทบาทของ โรงเรียน ด้านบทบาทของนักเรียน ด้านบทบาทของผู้ปกครองนักเรียน และด้านบทบาทของชุมชน ต้องร่วมกัน และปัญหาที่รองลงมาคือความชื่นชมและร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ ดนตรีและกีฬา และความมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับครู เพื่อน และบุคคลทั่วไปของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดุลยนิย ยมดำ (2539 : 75 - 76) ที่พบว่า ด้านส่งเสริมและการบริการการศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอมีบุคลากรจำกัด ไม่สามารถที่จะทำการสอนนักศึกษาการศึกษาออกโรงเรียนได้ จึงได้

แต่งตั้งบุคคลภายนอกมาพบกลุ่มนักศึกษา และครูประจำกลุ่มขาดความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มการศึกษานอกโรงเรียน ครูประจำกลุ่มไม่นำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม ครูประจำกลุ่มไม่สามารถรายงานข้อมูลนักศึกษาได้ทันตามกำหนดเวลา ตลอดทั้งศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน การแก้ไขปัญหาดังกล่าวผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอได้ใช้วิธีการพัฒนาตามแนวทางของงานวิจัย ของ สมพงษ์ เกษมสิน (2528 : 304 - 306) ที่กล่าวว่า การพัฒนาให้บุคลากรมีความรู้ มีประสบการณ์ อาจทำได้โดยการให้ความรู้ ฝึกอบรม สัมมนาและการศึกษาดูงาน ซึ่งเป็นแนวทางที่ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนปฏิบัติเป็นปกติอยู่แล้ว และสอดคล้องกับ กิติมา ปรีดีดีล (2529 : 350 - 352) กล่าวสนับสนุนว่าการปรับปรุงและพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งที่ควรกระทำ โดยการฝึกอบรมเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอได้ดำเนินการพัฒนามาตรฐานด้านผู้เรียน/นักศึกษาแล้วยังมีปัญหาอีก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียน/นักศึกษาของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเป็นผู้หลุดโอกาส ด้อยโอกาส ขาดโอกาส บางกลุ่มละทิ้งการศึกษาในระบบโรงเรียน ข้ามมาเรียนเพื่อต้องการเพิ่มพูนความรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือเพื่อยกระดับฐานะทางการศึกษาเพื่อการทำงานต่อ และมีส่วนหนึ่งที่ต้องการไปศึกษาต่อ ระดับการเรียนหรืออุปสรรคทั้งด้าน อายุ อาชีพการงาน ฐานะ นักศึกษาที่ต่างกัน สภาพการรับรู้ การเรียนรู้ ประสบการณ์เดิมที่แตกต่างกัน และกรณีเวลาพบกลุ่ม 18 ครั้งต่อหนึ่งภาคเรียน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ จึงไม่พอเพียง อาจทำให้มาตรฐานด้านผู้เรียน/นักศึกษามีปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิวเทพ ชูญญาลัย (2538 : 30) กล่าวว่า ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอขาดบุคลากร การกำหนดกลุ่มเป้าหมายของแต่ละอำเภอควรกำหนดขึ้นเอง จากข้อจำกัดบุคลากรของศูนย์ ตลอดทั้งขาดยานพาหนะ ออกนอกเขตกลุ่มเป้าหมาย เนื่องจากการให้บริการกลุ่มเป้าหมายมีมาก และก็เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้มีปัญหา

1.2 มวตวรรษด้านกระบวนการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ แสดงให้เห็นว่ามาตรฐานด้านกระบวนการมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาข้อที่มีปัญหามากก็พบว่า มีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับครูในสถานศึกษา และชุมชนเห็นความสำคัญในการจัดการศึกษาร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุลยน้อยมั่ง (2539 : 76) ที่ว่า ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่ให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่น แต่การดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย อาจเป็นเพราะว่า ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนและกิจกรรมด้านการศึกษา ชุมชนขาดทรัพยากร แหล่งวิทยาการที่มีความสามารถในการพัฒนาตนเอง ตลอดทั้งชุมชนไม่สามารถวิเคราะห์กำหนดปัญหาความต้องการของตนเองได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา (2544 : ข - ค) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ได้ว่า ชุมชนยังมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ และมีอิสระในการบริหารจัดการค่อนข้างน้อย โดยชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการโรงเรียน แต่ไม่มีบทบาทด้านการบริหารและการจัดการโดยเฉพาะด้านการวางแผนติดตามประเมินผลการจัดการศึกษา การบริหารงบประมาณ การจัดการองค์กร การแบ่งสายงาน และการบริหารงานบุคคล ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอควรพิจารณาร่วมกำหนดแผนพัฒนาและแผนกลยุทธ์ของศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ - เสียของการจัดการศึกษาของการศึกษาออกโรงเรียน ข้อที่มีปัญหารองลงมา คือ ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษารู้จักคิด แก้ปัญหา และตัดสินใจและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้นักศึกษารู้จักศึกษาหาความรู้ แสวงหาคำตอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดุลนัย ยมดำ (2539 : 75 - 76) กล่าวว่า ด้านส่งเสริมและบริการทางการศึกษาของศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอได้แต่งตั้งบุคคลภายนอกมาควบคุมการศึกษา และครูประจำกลุ่มขาดความรู้ความเข้าใจในการเขียนแผนการจัดกิจกรรมมาครพบกลุ่มการศึกษาออกโรงเรียน ครูประจำกลุ่มไม่นำเทคนิคใหม่ ๆ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม ครูประจำกลุ่มไม่สามารถรายงานข้อมูลนักศึกษาได้ทันตรงกำหนดเวลาที่ต้องการใช้ในการทำงาน ศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอได้รับงบประมาณในการซื้อหนังสือห้องสมุดไม่เพียงพอในการให้บริการ รวมทั้งขาดการประสานงานในการจัดทำทำเนียบภูมิปัญญาท้องถิ่น กรมการศึกษาออกโรงเรียนได้พยายามนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนโทรทัศน์ทางไกลผ่านดาวเทียม ทำให้พัฒนาคุณภาพได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งยังเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 มาตรฐานด้านปัจจัย

มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ แสดงให้เห็นว่ามาตรฐานด้านปัจจัยมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีปัญหามากที่สุด พบว่า ปัญหาหลักสูตรและเนื้อหาสาระเหมาะสมกับความต้องการของนักศึกษาและท้องถิ่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทัศน์ สรรพคุณ (2539 : บทกัตย่อ) ที่พบว่า ด้านการใช้หลักสูตร ข้อที่มีปัญหามากที่สุดคือ ความเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และความเข้าใจในการใช้หลักสูตรของครู การพิจารณาถึงปัญหาในเรื่องนี้ ผู้บริหารและชุมชนต้องร่วมกันจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นให้สอดคล้องกับความต้องการและสอดคล้องกับสภาพปัญหาของท้องถิ่นและชุมชน โดยยึดแนวปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในมาตรา 27 ให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 117) สรุปได้ว่า การที่บุคคลได้รับรู้ในสิ่งที่ไม่แตกต่างกัน ผลที่ได้ก็จะไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ ดร.รุ่ง แก้วแดง, อรณี สุขสุข และปรีชา คัมภีรปกรณ (2528 : 210) สรุปว่า การประชุมเป็น

การพบปะกันระหว่างครูกับผู้บริหารเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการปรับปรุงการปฏิบัติงานวิชาการ เพื่อชี้แจงเหตุผล ตลอดจนเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน ซึ่งหากผู้บริหารสถานศึกษา และครูอาจารย์มีส่วนเกี่ยวข้องกัน ได้มีการพัฒนาโดยวิธีการดังกล่าว ก็จะทำให้ทัศนะของ ผู้บริหารและครูอาจารย์มีความสอดคล้องกัน จึงทำให้การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารทุก ด้านไม่แตกต่างกัน และข้อที่มีปัญหา รองลงมาคือสื่อการเรียนการสอนเหมาะสมและเอื้อต่อ การเรียนรู้ทุกระดับการศึกษา และข้อที่ครูมีความรู้ความเข้าใจในการนำผลการประเมินไปใช้ใน การพัฒนาคุณภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอเป็นหน่วย งานที่ประกาศจัดตั้งใหม่ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ บุคลากรจึงยังไม่เพียงพอ กับ การปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิเชียร ประดับการ (2538 : 69) ที่พบว่า ปัญหาสำคัญของการบริหารงานบุคคลของศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ คือ บุคลากรไม่เพียงพอ ขาดความรู้ และประสบการณ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดุลยนิย ยมดำ (2539 : 75) ที่มีปัญหาเพราะศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอมียุทธศาสตร์จำกัด จึงแต่งตั้งบุคลากรภายนอกมาพบกลุ่ม และศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอได้รับ งบประมาณในการซื้อหนังสือห้องสมุดไม่เพียงพอในการให้บริการ รวมทั้งขาดการประสานงาน ในการจัดทำทำเนียบภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยของ ศิริธร สุขไขใจ (2531 : 314) ที่พบว่า การจัดการครูเข้าสอนได้ตรงตามวุฒิและประสบการณ์ มีผลกับการเรียนการสอนที่ สำคัญ

ผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา นอกโรงเรียนของศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ เขตการศึกษา 7 ยังไม่บรรลุตาม วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานการประกันคุณภาพ จึงจำเป็นต้องหาวิธีที่ผู้บริหารศูนย์บริการ การศึกษาออกโรงเรียนอำเภอ เขตการศึกษา 7 ต้องเร่งพัฒนาศักยภาพของบุคลากร ร่วม สร้างความรู้ ความเข้าใจ ในแนวทางการปฏิบัติงานการดำเนินงานเพื่อให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานทั้ง 3 ด้าน เพื่อให้เกิดคุณภาพการศึกษาตามที่สังคมมุ่งหวังต่อไป

2. ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอ เขตการศึกษา 7 จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร (น้อยกว่า 5 ปี และมากกว่า 5 ปี) ที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาออกโรงเรียน ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้านแล้วไม่มีความ แตกต่างเช่นกัน แต่เมื่อพิจารณารายข้อมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในมาตรฐานด้านกระบวนการ ข้อ 16 การจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของ นักศึกษาได้ครบถ้วน และข้อ 22 การส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย การทำงานร่วมกับผู้อื่น และความรับผิดชอบต่อกลุ่มร่วมกัน โดยภาพรวมผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับสมมุติฐาน แต่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 117) สรุปได้ว่า การที่บุคคลได้ รับรู้ในสิ่งที่ไม่แตกต่างกัน ผลที่เกิดขึ้นจะไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

สมมาตร แก้วลาย (2528 : 97) เชื่อว่า การรับรู้ระเบียบและแบบแผนที่เป็นแนวทางปฏิบัติอย่างเดียวกัน ทำให้บุคลากรมีความคิดเห็นส่วนรวมคล้ายคลึงกัน

ผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เขตการศึกษา 7 ไม่เป็นตัวแปรในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนให้แตกต่างกัน ทั้งนี้ น่าจะมาจากเหตุผลที่ว่า กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้มีการประชุมชี้แจง และมีคู่มือแนวทางในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา จึงเป็นไปได้ว่าผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เขตการศึกษา 7 สามารถเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาได้ในระดับหนึ่ง และการที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนพยายามนำเทคโนโลยีมาใช้ในหน่วยงานในสังกัด เช่น การเรียนการสอน โดยใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษาผ่านดาวเทียมไทยคม การปรับกระบวนการทำงาน โดยใช้คนน้อย (Re-engineering) เร่งรัดพัฒนาคุณภาพของบุคลากรที่มีน้อยให้มีคุณภาพมากที่สุด และสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรม IT เก็บข้อมูลนักศึกษา ทำให้การทำงานสะดวก รวดเร็ว ลดปัญหาการขาดแคลนบุคลากรลงได้มาก ผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เขตการศึกษา 7 ควรต้องเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียนให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อประโยชน์ของประชาชน โดยให้สอดคล้องกับทิศทางการบริหารภาครัฐแนวใหม่ การบริหารงบประมาณที่มุ่งเห็นผลงาน มีตัวชี้วัดความสำเร็จของการใช้งบประมาณทั้งด้านปริมาณ คุณภาพ ที่มีค่าใช้จ่ายแค่ผลผลิต แต่ต้องวัดผลลัพธ์และผลกระทบที่มีต่อสังคมด้วย

3. ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ที่มีต่อปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เขตการศึกษา 7 ในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายข้อมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในมาตรฐานด้านปัจจัย ข้อ 8 ความสามารถในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และข้อ 9 ความรู้เกี่ยวกับเป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายการจัดการศึกษา จึงได้ทำการเปรียบเทียบโดยวิธีของเซฟเฟ้ ซึ่งผลการเปรียบเทียบพบว่า ในข้อ 8 ความสามารถในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ของผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เขตการศึกษา 7 ในศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก มีปัญหาไม่แตกต่างกัน และข้อ 9 ความรู้เกี่ยวกับเป้าหมายของหลักสูตรและเป้าหมายการจัดการศึกษา ของผู้บริหารศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เขตการศึกษา 7 ในศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ขนาดกลางและขนาดเล็ก มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 โดยภาพรวมผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นรินทร์ มีมาก และคณะ (2543 :

เล็ก มีปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 โดยภาพรวมผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นรินทร์ มีมาก และคณะ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า การเปรียบเทียบ ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ทั้ง 3 ด้าน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยภาพรวม ปัญหาการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวนพงษ์ ลั่นชัย (2531 : 119) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งในโรงเรียนขนาดต่ำกว่า 12 ห้องเรียน และ ตั้งแต่ 12 ห้องเรียนขึ้นไป มีทัศนคติต่อการปฏิบัติเร่งรัดคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมและ รายด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะไม่ว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือ ขนาดใหญ่ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องรับผิดชอบภารกิจเช่นเดียวกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจอธิบายได้ว่า การพัฒนาผู้บริหารของกรมการศึกษา นอกโรงเรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีเอกสาร คู่มือแนวทางดำเนินการประกันคุณภาพ การศึกษา นอกโรงเรียน จึงทำให้ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา นอก โรงเรียนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กของศูนย์บริหารการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอ เขตการศึกษา 7 ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

ผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพ การศึกษา นอกโรงเรียน เขตการศึกษา 7 มีปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน คือ มาตรฐาน ด้านผู้เรียน/นักศึกษา มาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย ซึ่งผู้บริหารใน ระดับสูงควรกำหนดแนวทางการพัฒนาและหาวิธีการให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพการ การศึกษา นอกโรงเรียนให้มีคุณภาพยิ่ง ๆ ขึ้น และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง ชุมชนและสังคม โดยพิจารณาใน 3 ด้านดังนี้

1. มาตรฐานด้านผู้เรียน/นักศึกษา ควรพัฒนามาตรฐานและตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับ สภาพที่เป็นจริงความเป็นจริงที่สามารถทำได้ โดยเป็นมาตรฐานและตัวชี้วัดของการศึกษา นอกโรงเรียน อาจเทียบเคียงกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติได้ ซึ่งส่วนใหญ่ผู้เรียนของการศึกษา นอกโรงเรียนอาจจะเป็นมาตรฐานและตัวชี้วัดเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้พัฒนาคุณภาพชีวิต ของตนเอง ของครอบครัวและสังคม และควรจะสอดคล้องกับตัวชี้วัดเชิงปริมาณและคุณภาพ ของการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ซึ่งทุกสถานศึกษาต้องจัดทำในโอกาสต่อไป

จริง เป็นรูปธรรม การอบรมพัฒนาบุคลากรควรจัดทำเป็นแผนระยะยาวและทำอย่างต่อเนื่อง อย่างมีคุณภาพสู่การพัฒนาอย่างถาวร การขาดการสนับสนุนยานพาหนะในการนี้เทศ เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพ ควรมีการวางแผนการใช้ยานพาหนะจากสถานศึกษาที่มีเกินความจำเป็น และมีการจัดให้สถานศึกษาที่มีความจำเป็นและมีพื้นที่กว้าง ห่างไกลจากตัวเมือง

3. มาตรฐานด้านปัจจัย นับว่าเป็นด้านที่มีปัญหาเชิงซ้อนในการนำไปสู่การปฏิบัติให้มีคุณภาพเพราะผู้สอนการศึกษานอกโรงเรียนนั้นไม่มีวุฒิตามที่สถานศึกษาต้องการ เป็นครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนซึ่งจ้างด้วยเงินงบประมาณ ครูประจำกลุ่มและครูศูนย์การเรียนชุมชน ได้รับเงินค่าตอบแทนจากจำนวนผู้ลงทะเบียนและได้รับไม่เกินวุฒิปริญญาตรี การพัฒนาเพื่อให้เกิดความตระหนัก มุ่งมั่นและพยายามนั้นทำได้ แต่มีการลาออกเนื่องจากขาดความมั่นคงและขวัญกำลังใจในการทำงาน การเรียกครูเข้าทำงานใหม่บ่อยครั้ง ก่อให้เกิดปัญหาในการสอนงานและพัฒนาบุคลากรของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ หากมีการจ้างครูการศึกษานอกโรงเรียน โดยวิธีใดวิธีหนึ่งเพื่อให้ผู้สอนได้รับเงินค่าจ้างเป็นรายปี เป็นจำนวนเงินที่แน่นอนจะทำให้ปัจจัยในการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนให้เกิดคุณภาพจะเป็นภาพที่ชัดเจนขึ้น และการจัดสรรครุภัณฑ์สำนักงานให้เพียงพอจะเป็นปัจจัยสนับสนุนอีกทางหนึ่งด้วย

ข้อเสนอแนะระดับผู้ปฏิบัติ

1. มาตรฐานด้านผู้เรียนนักศึกษา สถานศึกษาควรร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาที่ใกล้เคียงกัน เพื่อพิจารณาศึกษามาตรฐานเพื่อพัฒนามาตรฐานและตัวชี้วัดให้เหมาะสมกับสภาพจริงและศักยภาพของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ การจัดการกรรมการเรียนรู้ควรเพิ่มให้หลากหลาย และประเมินจากสภาพจริงที่ต้องรองรับการตรวจสอบจากการประกันภายในและภายนอก การควบคุมคุณภาพการตรวจติดตาม และการรายงานผลการดำเนินงานต้องพยายาม มุ่งมั่นทำทุกอย่างให้เกิดคุณภาพตามตัวชี้วัด
2. มาตรฐานด้านกระบวนการ ควรร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษา อาจเป็นกลุ่มจัดทีมพัฒนาคุณภาพ พัฒนากระบวนการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ชุมชนร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ในการทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ทำแผนกลยุทธ์ ควรเน้นการมีส่วนร่วมในทุกกระบวนการตั้งแต่การวางแผน ดำเนินการ ร่วมติดตามประเมินผลอย่างจริงจังและต่อเนื่อง และพัฒนาด้วยวงจรคุณภาพ PDCA สร้างความร่วมมือและความเข้าใจกับกรรมการสถานศึกษา ชุมชน ทั้งภาครัฐและเอกชน ร่วมจัดและพัฒนาการเรียนรู้สู่คุณภาพที่พึงประสงค์ของสังคม
3. มาตรฐานด้านปัจจัย ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม สืบค้นและร่วมพัฒนาแหล่งการเรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการศึกษาและควรมีการหมุนเวียนสื่อเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่าง

สูงสุด ควรจัดการ อบรมพัฒนาศักยภาพของผู้สอนและบุคลากรให้มีความสามารถ รู้ เข้าใจ
ปรัชญาการศึกษานอกโรงเรียน สามารถจัดการเรียนรู้และจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
ศูนย์กลางได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถดำเนินการตามแนวทางการประกันคุณภาพได้
อย่างเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาความเหมาะสมของการกำหนดมาตรฐานการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อ
ใช้ในการประกันคุณภาพการศึกษาอกโรงเรียน
2. ควรศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนการศึกษาต่อเนื่องเทียบเท่าการศึกษา
ชั้นพื้นฐานของครุการศึกษาอกโรงเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Pibulsongkram Rajabhat University